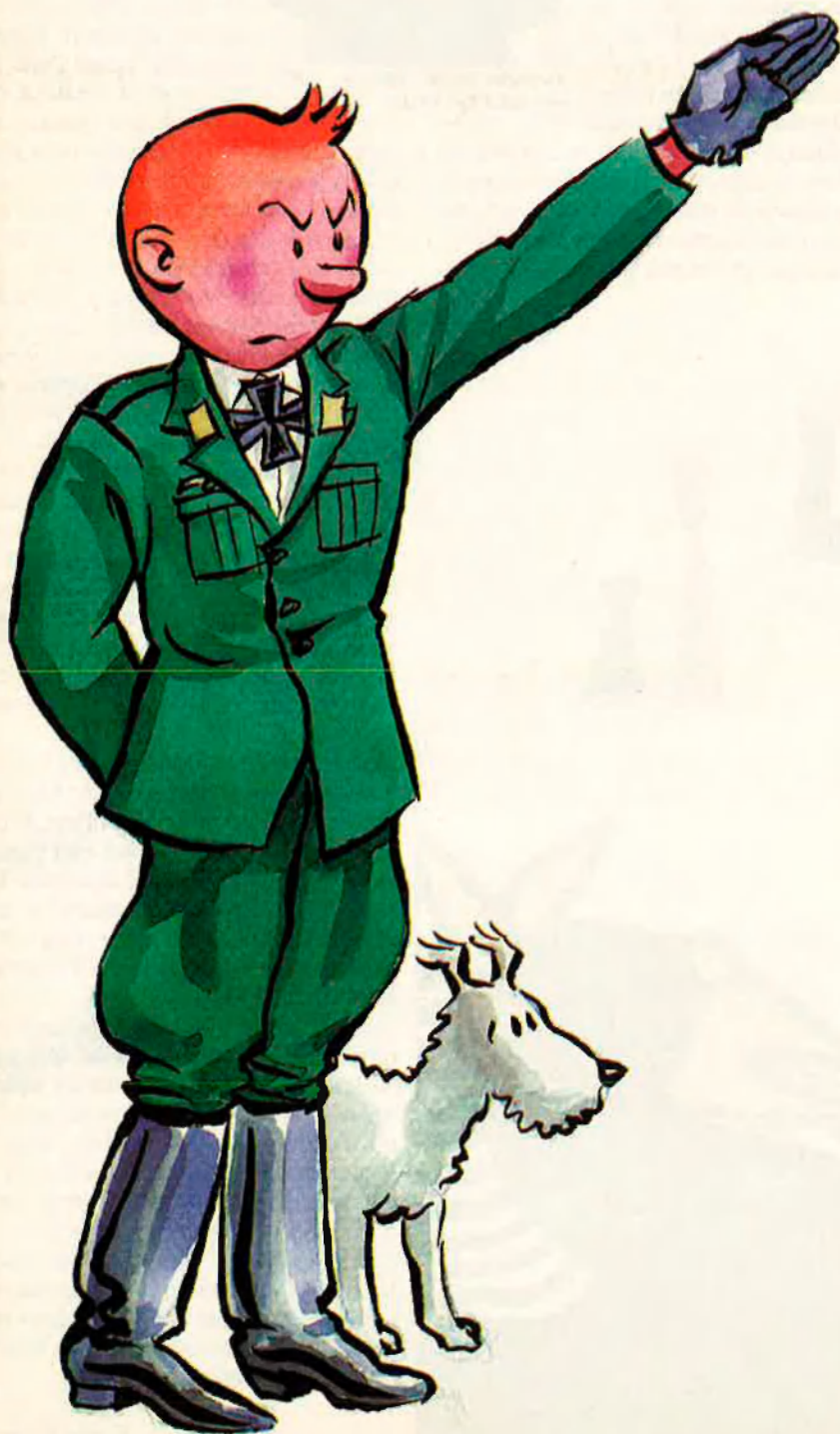

L'última aventura de Tintin

Tintin al país dels 'fatxes'

Léon Degrelle, l'ex-cap nazi belga que viu exiliat a Espanya, afirma en el seu darrer llibre haver servit de model al personatge de Tintin. Els tintinòfils, escandalitzats, diuen que és mentida; però algunes coses fan pensar que Degrelle i Hergé...

Mil milions de llamps i trons!", va exclamar Stéphan Steeman en as-sabentar-se de les afirmacions contingudes en el darrer llibre de memòries del feixista Léon Degrelle, *Tintin, mon ami*. Stéphan Steeman viu als afores de Brussel·les i està considerat com el màxim col·leccionista mundial de documents i objectes relacionats amb un dels personatges de còmic més populars de tots els temps. Steeman va llegir el manuscrit de l'ex-cap nazi detingudament, subrallant-hi tots aquells passatges que posaven en perill l'honor de Tintin i del seu creador Georges Rémi, àlies Hergé. Quan va acabar la lectura, estava tan furiós com el capità Haddock quan algun inconscient li ofereix aigua en lloc de whisky. Degrelle no es queda curt a l'hora d'implicar el jove reporter en les seves activitats polítiques. El primer capítol del llibre, que narra la seva famosa entrevista amb el Führer, es titula "Tintin amb Hitler". Tot i que a Steeman -tal com va explicar-ho a *Le Nouvel Observateur*- no li agrada viatjar en avió, l'endemà mateix en va agafar un cap a Màlaga disposat a entrevistar-se amb Degrelle i convèncer-lo del seu error i del mal que podia causar. Segons el setmanari francès, la conversa va derivar aviat en una dura negociació. Steeman exigia correccions. Degrelle s'hi va negar. Finalment, va acceptar alguns retocs, tot i que continuava reafirmant-se en moltes de les seves conclusions.

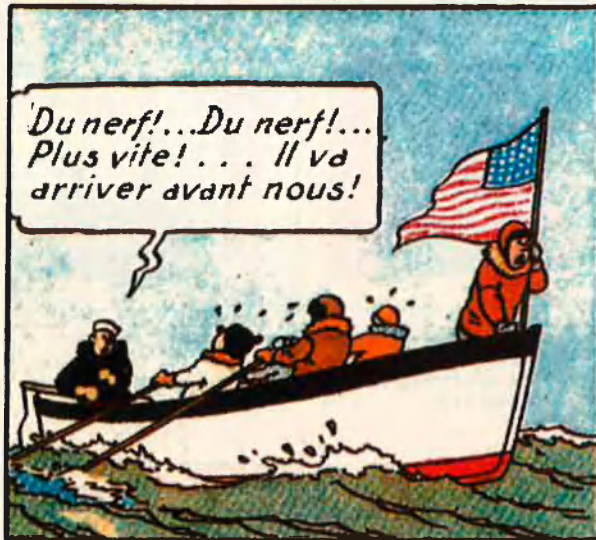
STEEMAN: ¿Com podeu dir que Hergé era *rexista* [*Rex* era el nom d'una revista fundada per Degrelle que va servir de nucli del partit pro nazi belga].

DEGRELLE: El veritable nom és *rexistent*.

STEEMAN: ¿Per què escriure tot això ara?

DEGRELLE: No anava a fotre a Tintin amb tot això abans...

STEEMAN: Així doncs, teniu la impressió de fotre Tintin...

DEGRELLE: Bé, ara que ha adquirit reputació mundial, és interessant explicar en quines condicions ha viscut...

STEEMAN: Però Hergé va deixar de freqüentar-vos en l'època del *rexisme*...

DEGRELLE: En aquella època m'era impossible fins i tot veure la meua dona, ¿com vol que veiés Hergé?

L'ESTEL MISTERIÓS

Les proves que aporten els que creuen que Hergé va simpatitzar i col·laborar amb l'ocupant alemany són prou conclouents: al setembre de 1940, amb les tropes alemanyes controlant tot el territori belga, Hergé va acceptar publicar les aventures de Tintin a *Le Soir*, diari declaradament col·laboracionista que els belgues van rebatejar amb el nom de *Le Soir Volé* ('robat'). És una de les èpoques d'or creatives d'Hergé i la primera pàgina de *Le Soir* acollirà durant aquells anys algunes de les més famoses aventures de l'intrèpid Tintin i el seu inseparable Milú: *El cranc de les pinces d'or*, *El secret de l'Unicorn*, *El tresor de Rackham el Roig* i *L'estel misteriós*. "Per a nosaltres els belgues -explicava anys més tard el propi Hergé-, la guerra estava acabada i, per tant, no vaig tenir cap escrúpol a col·laborar en *Le Soir*. Havia de treballar, de la mateixa manera que un minaire, un cobrador de tramvia o un forner també havien de fer-ho". El verb *col·laborar*, tot i ser el que s'utilitza generalment en els mitjans periodístics per indicar una relació laboral, fa sortir de polleuera els detractors d'Hergé, que veuen en la utilització d'aquest verb la prova definitiva que demostra que el pare de Tintin va tenir actituds de submissió envers l'ocupant alemany.

Léon Degrelle, de qui Hitler va dir: "Si tingués un fill m'agradaria que fos com tu", el dia del casament de la seva filla (Madrid, 1970).

ARXIU

'Tintin, c'est moi'

Léon Degrelle va néixer el 1906 a la regió de les Ardenes. Des de molt jove va simpatitzar amb els moviments extremistes de dreta. Admirador en l'Action Française, el partit dels catòlics francesos, entra a l'Association Catholique de la Jeunesse Belge i n'esdevé el cap visible. En les eleccions de 1936, els *rexistes* de Christus Rex, amb Degrelle al capdavant, obtenen un espectacular resultat: 21 diputats i 11 senadors. És a partir d'aquest èxit electoral que Degrelle comença el seu apropament a Hitler i fa seva tota la simbologia nazi: uniformes, cants, organització, emblemes... Degrelle ja es veu com el *führer* dels belgues. Però les coses no van com ell esperava. El 1940 els alemanys envaeixen Bèlgica (*alliberen*, segons la mentalitat degrelliana), opten clarament pels flamencs en detriment dels valons.

Degrelle passa a ser un simple soldat de l'exèrcit col·laboracionista i participa en múltiples accions contra la resistència i contra personalitats antinazis de la vida pública belga.

Quan l'alliberament, Degrelle fuig a Alemanya, on viurà fins a l'ofensiva aliada de l'hivern de 1944-45. Al començament de 1945 s'instal·la a Madrid i obté la nacionalitat espanyola.

Malgrat les repetides demandes d'extradició del govern belga, que el 1945 el va condemnar a mort en rebel·lia, Degrelle continua vivint tranquil·lament a Espanya. Tot i que el 1979, el govern d'Adolfo Suárez va haver de fer front a una nova demanda d'extradició i que l'*afer Degrelle* va ser tema de negociació durant les converses per a l'entrada d'Espanya a la CE.

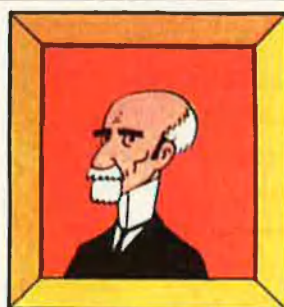
R. P.

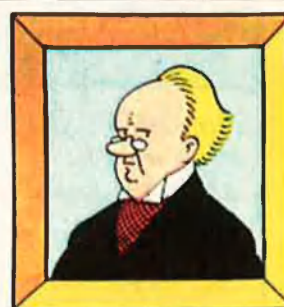
L'expedició serà dirigida pel professor Calix, que ha descobert a l'aerolít la presència d'un metall desconegut. Els altres membres de l'expedició són...

... el savi suec Erik Björngensköld, autor de treballs molt importants sobre les protuberàncies solars.

... el senyor Porfirio Bolero y Calamares, de la Universitat de Salamanca...

... Herr Doktor Otto Schulze, de la Universitat de Jena,

... Monsieur Paul Cantonneau, de la Universitat de Rriburg,

... el Senhor Pedro João dos Santos, celebre físic de la Universitat de Coimbra,

... el jove repòrter Tintin representarà la premsa informativa.

... i finalment el capità Haddock, president de la LL.M.A. (lliga dels mariners antialcohòlics) tindrà el comandament del vaixell Aurore, a bord del qual s'embarcarà l'expedició.

D'altra banda, l'àlbum *L'estel misteriós* és el que ha suscitat més lectures malicioses. La història, publicada el 1942 en plena guerra, narra les aventures de dues expedicions científiques a la recerca d'un meteorit que ha caigut a l'oceà Àrtic i que conté un metall desconegut. L'expedició en què viatgen Tintin i el capità Haddock està formada per savis que provenen de països de l'Eix o neutrals (Portugal, Alemanya, Espanya, Suïssa, Suècia...); mentre que la segona expedició és americana i està finançada per un banquer explícitament jueu (Blumenstein), que no sembla tenir gaires escrúpols per aconseguir el seu objectiu.

El 1954, amb motiu de la publicació de l'àlbum als Estats Units, Hergé, per suggeriment del seu editor, fa algunes modificacions en l'edició original: el banquer passa a anomenar-se Bohlwinkel (cognom d'arrels flamenques) i l'expedició (tal com demostren les dues vinyetes de la pàgina anterior) ja no viatja sota bandera dels Estats Units sinó de Sao Rico, una república inventada per a l'ocasió. A partir d'aquí, totes les edicions de *L'estel misteriós* recullen aquesta versió suavitzada i menys anti-jueva.

Per als defensors d'Hergé, en canvi,

l'antisemitisme del creador de Tintin és només una invenció dels que pretenen embrutar la seva brillant carrera.

TINTIN AL PAÍS DE L'OR NEGRE

I si se'ls demana proves que assegurin la rectitud i l'honor d'Hergé, posen com a exemple l'àlbum *Tintin al País de l'or negre*, on en un moment donat hi ha una confusió entre un activista jueu de l'Irgun anomenat Finkelstein i el propi Tintin. Aquesta confusió, deguda a una semblança física, salva la vida a Tintin. "¿Un antisemita hauria fet que el seu heroi s'assemblés a un militant jueu?", pregunten aquests. Cal dir, però, que l'any 1948 —any de la publicació d'aquest àlbum— la guerra ja s'havia acabat i l'horror nazi havia estat posat al descobert. Hergé, fossin quines fossin les seves idees, difícilment hauria pogut publicar aquell any un àlbum que traspués, ni que fos molt poc, antisemitisme.

Però hi ha altres documents que proven el seu distanciament del nazisme i de les tesis de Léon Degrelle. Al novembre del 1932, Hergé prohibeix a Degrelle utilitzar una il·lustració seva per a un cartell publicitari del partit *rexista*. Uns anys

més tard, abans de treballar per a *Le Soir*, Hergé rebutja una oferta per a convertir-se en l'il·lustrador oficial dels *rexistes*, i això que en aquells moments el partit de Degrelle era ja el més poderós de Bèlgica i tenia moltes probabilitats d'accedir al poder.

Per als seus defensors, Hergé era sobretot un inconformista, un antitot (antisoviètic en *Tintin al país dels soviets*; anti-americà en *Tintin a Amèrica*; colonialista, com a bon belga, en *Tintin al Congo*; però declaradament antiracista en *Stoc de Coc* i anti-repúbliques bananeres en *Tintin i els "Picaros"*). Potser no va oposar-se amb prou contundència al nazisme, però tampoc va abraçar la fe hitleriana amb l'apassionament que alguns pretenen. Hergé, segons ells, no pot ser barrejat en conflictes ideològics o polítics. És el creador de Tintin, de Milú, del capità Haddock i dels germans Dupont. És el pare de la línia clara, una forma de fer i d'entendre el còmic que ha acabat convertint-se en escola i ha fet història. I punt.

La resta són ganes de buscar tres peus al gat.

Ramon Pi